

This is a self-archived – parallel-published version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details. When using please cite the original.

AUTHOR(S)

Riikka Turtiainen

TITLE

Helmarit idoleina ja influenssereina – Naisjalkapalloilijoihin kohdistetut sukupuolittuneet odotukset ja verkkohäirintä

YEAR

2025

CITATION

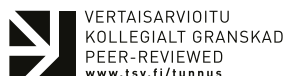
Turtiainen, R. (2025). Helmarit idoleina ja influenssereina – Naisjalkapalloilijoihin kohdistetut sukupuolittuneet odotukset ja verkkohäirintä. In J. Kokkonen (Ed.), *Urheilun murros* (pp. 67–87). Liikuntatieteellisen seuran julkaisu (178).

VERSION

Publisher's PDF

Helmarit idoleina ja influenssereina – Naisjalkapalloilijoihin kohdistetut sukupuolittuneet odotukset ja verkkohäirintä

RIIKKA TURTIAINEN

Yle Urheilu julkaisi vuoden 2024 alussa hiihtäjä **Rebecca Ehrnroothista** jutun ”*Somettava hiihtäjä vai hiihtävä sometähti?*”. Suositut TikTok-videot julkaisut, uransa keväällä 2024 lopettanut urheilija kertoi, että sosiaalisen median ja urheilun yhdistäminen oli hänelle helppoa ja luontevaa. Toisaalta Ehrnrooth totesi, ettei hänen tarkoituksensa ollut olla urheileva somevaikuttaja, vaan sisältöjä sosiaaliseen mediaan tekevä urheilija. Hän arveli mediasta hyötyvän eniten kaltaisensa urheilijan, jonka näkyvyys ei valtamediassa ole suuri, minkä vuoksi sponsoriin saaminen on vaikeampaa kuin menestyneimmillä urheilijoilla. (Oivo 2024.)

Kun valtamediassa käsitellään urheilijoiden sosiaalisen median käyttöä, esiin nousevat yleensä yksilöurheilijat, joiden toimeentulo on usein kiinni henkilökohtaisista yhteistyösopimuksista. Vähemmälle huomiolle jäävät sen sijaan joukkueurheilijat, joiden sosiaalisen median käyttö liittyy usein urheiluseuran tai -joukkueen nimissä tuotettuihin sisältöihin ja yhteisiin ”pelisääntöihin”. Osa urheilijoista kokee sponsoreiden vaatiman ja yleisön odottaman ”somettamisen” eli arkenensa avaamisen erilaisissa sovelluksissa kuitenkin vähemmän mielekkääksi.

Viime vuosina julkisuudessa on keskusteltu paljon sosiaalisen median varjopuolista.

Toisinaan ”some” on nostettu jopa yhdeksi urheilijoiden uupumuksen keskeisistä syistä. Niin urheilupsykologit, valmentajat kuin kisa-papitkin näkevät sisällön tuottamisen suuntaavan aikaa ja huomiota pois itse urheilemisesta ja aiheuttavan ylimääräisiä paineita. (Esim. Holopainen 2024; Korvenkari 2023; Paloniemi 2023; WiDSC 2022.) Suomalaiset naisurheilijat ovat itse nostaneet esiin vihapuheen ja erityisesti kehoon kohdistuvan arvostelun sosiaalisessa mediassa (esim. Ruotsalainen 2024; Kuisma 2023; Suvinen 2023; Vainio 2023).

Käsittelen artikkelissani suomalaisten naisurheilijoiden roolimallisuuden rakentumista sosiaalisen median aikakaudella. Yksilölajien edustajien sijaan kohteena ovat joukkueurheilijat. Tutkimuskysymykseni on: miten naisjalkapalloilijat suhtautuvat asemaansa roolimalleina ja sosiaaliseen mediaan itseilmainsa kanavana? Tarkastelen myös esikuvallisuuden varjopuolia eli sitä, miten nämä urheilijat kokevat somehäirinnän osana ammattilaisuuttaan. Keskityn maajoukkue-tason jalkapalloilijoihin eli tutummin Helmareihin. Haluan selvittää, millaista on tasapainottelu oman urheilu-uran ja esikuvaseman välillä erityisesti silloin, kun toimii tienraivaajana jalkapalloammattilaisuudesta haaveileville tytöille.

Toisin kuin pitkään suomalaisen valtamedian valokeilassa pysytelleet hiihto ja yleisurheilu (ks. esim. Kaivosaaari 2017) jalkapallo on naisten pelaamana kasvattanut mediahuomiotaan ja yleisösuosiotaan merkittävästi vasta aivan viimeisten vuosien aikana, kun valtakunnallinen media on alkanut panostaa lajin arvokisalähtelyksiin (Turtiainen 2020; kansainvälisestä kontekstista ks. esim. Petty & Pope 2019). Sosiaalinen media tarjoaa kanavan valtamediaa monipuolisemmille urheilurepresentaatioille (esim. Turtiainen 2024), mutta naisurheilijoiden siellä kohtaaman vihapuheen perusteella heidän asemansa mediaurheilukulttuurissa vaikuttaa yhä ongelmalliselta ja tarjolla oleva rooli kovin kapealta.

Tutkimusaineistoani ovat Suomen naisten jalkapallomaajoukkueelle kohdistamani, useita avoimia kysymyksiä sisältäneen verkkokyselyn vastaukset. Tukeudun aineistoanalyysissäni pääasiassa aikaisempaan urheilun roolimallitutkimukseen ulottaen sen sosiaalisen median kontekstiin sekä viimeaikaiseen urheilijoiden kohtaamaa verkkovihaa luotavaan tutkimukseen. Täydennän tarkasteluani häirinnän hallitsemisstrategioiden osalta feministisen vastapuheen ja someaktivismitutkimuksen näkökulmilla. Tutkimukseni sijoittuu suomalaisittain melko tuntemattomalle feministisen mediaurheilututkimuksen kentälle. Osallistun artikkelillani yhteiskunnallisesti ajankohtaiseen keskusteluun erityisesti naisten ammattilaisurheiluun liittyvistä esteistä, jotka sosiaalisen median myötä ilmevät entistä moninaisempina ja henkilökohtaisempina. (Ks. Cooky & Antunovic 2022.)

Naisurheilijat roolimalleina

Roolimallin (engl. role model) ajatellaan urheilun yhteydessä olevan henkilö, joka on taitojensa, toimintansa ja/tai arvojensa kautta esikuvallisessa asemassa. Roolimallin kaltaiseksi halutaan tulla, mutta häntä ei yleensä

tunneta henkilökohtaisesti. (Esim. Adriaanse & Crosswhite 2008, 383–384, ks. myös Guest & Cox 2009; Meier 2015.) Suomen kontekstissa määritelmä ei ole välttämättä yhtä tarkkarajainen, ja nuoret urheilijat saattavatkin nimetä roolimalleikseen esimerkiksi perheenjäseniään. Roolimallia ja esikuvaa käytetään usein myös toistensa synonyymeina – kuten teen itsekin tässä tutkimuksessani. (Ronkainen ym. 2019, ks. myös Guest ja Cox 2009; Kristiansen ym. 2014.) Nykyisessä mediaurheilumaailmassa urheilijat ovat julkisen asemansa ja arvostuksensa vuoksi usein myös seurattuja somevaikuttajia (ks. Turtiainen 2024; 2021; 2016).

Roolimallien tärkeyttä naisille on urheilun yhteydessä tutkittu yllättävän vähän. Tähänastisessa tutkimuksessa on usein keskitytty siihen, mikä vaikutus esikuvilla on lasten ja nuorten fyysiseen aktiivisuuteen varsinaisen urheilu-uran sijaan (ks. esim. eri ja samaa sukupuolta olevien roolimallien vaikutuksesta amatööriurheilun jalkapalloiluun Saksassa Wicker & Frick 2016). Tutkimuksissa on kuitenkin todettu, että roolimallien kautta on mahdollista tulla tietoisiksi urheilu-uravaihtoehtoista ja tavoista ylittää esteitä urapolulla. Stereotyyppioita kumoavat roolimallit auttavat hahmottamaan, minkälaiseksi ihmiseksi halua tulla ja mikä ylipäättään on mahdollista. Se, että uskoo voivansa tulla roolimallinsa kaltaiseksi, inspiroi ja motivoi arjessa. (Meier 2015; Midgley ym. 2021; Ronkainen ym. 2019.)

Midgley ja kumppanit (2021) ovat tutkimuksissaan todenneet samaa sukupuolta ja urheilulajia edustavien roolimallien olevan erittäin arvokkaita nimenomaan tytöille ja nuorille naisille. Joissakin lajeissa medianäkyvyyden puutteen takia tytöille ei ole tarjolla miesurheilijoita motivoivammiksi havaittuja nais(esikuvia) (ks. Meier 2015). **Ronkaisen** ja kumppaneiden (2019) tutkimuksen mukaan

nuorilta suomalaisurheilijoilta puuttuu naisroolimalleja, joiden kohdalla huippu-urheilunarratiiviin yhdistyisi myös elämän muita osa-alueita, kuten koulutus. Haastateltujen tyttöjen mielestä heiltä puuttuivat ”oikeanlaiset” roolimallit, mikä Ronkaisen ja kumppaneiden mukaan saattaa kertoa siitä, että media esittää naisurheilijat liian yksipuolisesti – ulkonäkökeskeisyys mukaan lukien. Tämä vaikuttaa mahdollisesti siihen, etteivät nuoret naiset pidä ammattilaisuudesta omana mahdollisena urapolkunaan. (Emt.)

Allisonin ja kumppaneiden (2024) mukaan roolimallisuus on nimenomaan fanien naisjalkapalloilijoihin kohdistama ja siten paineitakin aiheuttava odotus. Naisjalkapalloilijoiden oletetaan usein olevan valmiita kantamaan erityistä vastuuta lajinsa kasvusta nimenomaan rakkaudesta lajiin, minkä voi nähdä itsessään sukupuolittuneena käytäntönä ja ylimääräisenä tehtävänä jo ennalta vaikeassa toimintaympäristössä (emt.). **Chahardovali** ja **McLeod** (2023) käyttävät tästä naisurheilijoiden työnkuvaan itsestään selvästi liitettävästä, vastikkeettomasta ja aikaa vievästä vastuusta käsitettä *inspirationalinen työvoima*. Etenkin vanhemmat naisjalkapallon seuraajat näkevät keskeiseksi roolimalliteen kuuluvaksi tehtäväksi vuorovaikutuksen nuorten fanien kanssa ja sitä kautta tulevien sukupolvien inspiroimisen. Heidän oma – usein henkilökohtaisiin kokemuksiinsa perustuva – motivaationsa kannattaa nimenomaan naisjalkapalloa kumpuaa halusta tukea kehitystä siellä, missä mahdollisuudet ovat aikaisempina vuosikymmeninä olleet vähäisiä. (Leslie-Walker & Mulvenna 2022, 319–321.)

Yhdysvaltalaisia naisjalkapalloilijoita vuoden 2007 aikana tutkineet Guest ja Cox (2009, 577) totesivat jo tuolloin, että osa hyvinä roolimalleina pidettyihin pelaajiin kohdistu- neista odotuksista oli inhimillisesti ajateltuna

epärealistisia. Sekä vuoden 2012 olympialaisiin osallistuneiden englantilaisjalkapalloilijoiden että vuoden 2010 MM-kisoihin valmistautuneiden yhdysvaltalaispelaajien haastatteluissa nousi esiin profiilipelaajiksi miellettyjen urheilijoiden velvollisuus ajaa roolimalleina naisjalkapalloilijoiden asiaa kokonaisena ryhmänä, sillä miesvaltaisessa urheilulajissa naiselikuvat olivat siihen saakka loistaneet tyystin poissaolollaan (Dunn 2016; Kristiansen ym. 2014). Nykyhetkestä tarkasteltuna roolimalliteen kytkeytyvät sukupuolittuneet odotukset on siis mahdollista nähdä myös osoituksena naisjalkapalloilijoiden epätasa-arvoisesta urapolusta (Allison ym. 2024).

Roolimallinarratiivia käytetään yleisesti hyödyksi naisjalkapallon markkinoinnissa positiivisena lähtökohtana, mutta sen voi tulkita myös sponsoreiden ja median asettamaksi vaatimukseksi (Allison ym. 2024; ks. myös Cooky & Antunovic 2022). Suomessa Subway Kansallinen liiga toteutti vuonna 2024 kansainvälisen naistenpäivän ja tasa-arvon päivän välisenä aikana (8.–19.3.) sosiaalisen median kampanjan, jossa nykyiset liigapelaajat nimesivät oman esikuvansa aiemmista pääsarjatasoista naisjalkapalloilijoista (Subway Kansallinen Liiga, Facebook-sivu). Myös Helmareiden EM-karsintaottelua Suomi–Italia 9.4.2024 mainostettiin sloganeilla ”rohkeutta olla esikuva” ja ”rohkeutta raivata tietä” (Helmarit, Facebook-mainos). Naisurheilijat identifioituvat myös itse roolimalleiksi, minkä he kokevat tärkeäksi velvollisuudekseen ja vakavasti otettavaksi osaksi työtään (Dunn 2016; Guest & Cox 2009; Kristiansen ym. 2014). Sosiaalisella medially on keskeinen vaikutus roolimallisuuden rakentumisessa, sillä somesovellusten kautta voi tavoittaa nuorinta urheilulyleisöä (Pocock & Skey 2024).

Englantilaisia yksilöurheilijoita haastatelleet Pocock ja Skey (2024) toteavat ylityöllis-

Subway Kansallinen Liiga •
17. maaliskuu · 🌐

Anna Karvonen, PKKU 🌐

”Anna Auvinen on ollut pelaajana minulle suuri inspiraation lähde. Annan kokemus ja omistautuminen lajille on tehnyt hänestä merkittävän pelaajan. Hän on osoittanut, miten päättäväisyydellä ja kovalla työllä voi saavuttaa unelmia – olipa ikä mikä tahansa. Annan tarina on innoittanut minua ja varmasti muita pelaajia seuraamaan omia tavoitteita sekä uskomaan siihen, että intohimo ja sinnikkyys voivat avata ovia menestykseen koska tahansa. Oli sitten kyse itsensä läpi lyömisestä kotimaan pääsarjassa tai murtautumisesta A-maajoukkueeseen.”

Kysyimme nykyisiltä liigapelaajilta heidän esikuvistaan ja heille merkityksellisimmistä naisista pääsarjamme historiassa. Subway Kansallinen Liiga nostaa esiin näitä urillaan yhdenvertaisempaa jalkapalloa Suomessa rakentavia pelaajia Naistenpäivän ja Tasa-arvon päivän välisenä aikana 8.–19.3.

#SinäMuutatUrheilua #KansallinenLiiga

ESIKUVANI
ANNA AUVINEN

Anna Auvinen on ollut pelaajana minulle suuri inspiraation lähde. Annan kokemus ja omistautuminen lajille on tehnyt hänestä merkittävän pelaajan. Hän on osoittanut, miten päättäväisyydellä ja kovalla työllä voi saavuttaa unelmia – olipa ikä mikä tahansa. Annan tarina on innoittanut minua ja varmasti muita pelaajia seuraamaan omia tavoitteita sekä uskomaan siihen, että intohimo ja sinnikkyys voivat avata ovia menestykseen koska tahansa. Oli sitten kyse itsensä läpi lyömisestä kotimaan pääsarjassa tai murtautumisesta A-maajoukkueeseen.

Helmarit •
29. maaliskuu · 🌐

ROHKEUTTA ON MONE
3000 lippua myyty, pääka

#Helmarit #EURO2025 #

Rohk
olla es

SUPERSANKA
TI 9.4. SUOMI - ITALIA

Yhdessä rohkeamp

>>

Kuva 1. Subway Kansallisen Liigan somekampanjan julkaisu 17.3.2024 sekä Helmareiden EM-karsintaottelun mainos 29.3.2024.

tettyjen ja alipalkattujen naisurheilijoiden joutuvan panostamaan itsensä ja lajinsa näkyvyyden lisäämiseen juuri sosiaalisessa mediassa, jossa saavutusten sijaan suosiossa ovat yleensä ulkonäkökeskeiset esitykset. Heidän

haastateltaviensa mukaan roolimalleina toimivien naisurheilijoiden on inspiroitava ja tarjottava näkyvää yhteisöllisyyttä, minkä vuoksi he kokevat miesurheilijoihin verrattuna erityistä vastuuta henkilökohtaisen suhteen ra-

ENLAISTA. Meidän supersankarit Bolt Arenalla Italiaa vastaan - jo yli
atsomo lähes loppuunmyyty! Yhdessä EM-kisoihin!

#WEURO2025 #FINITA #MeOlemmeSuomi

keutta
sikuva.

RIT BOLTILLA!
BOLT ARENA, HELSINKI

ia!

Osta nyt

Rohkeutta
raivata tietä.

SUPERSANKARIT BOLTILLA!
TI 9.4. SUOMI-ITALIA, BOLT ARENA, HELSINKI

Yhdessä rohkeampia!

>>

Osta nyt

kentämisestä sosiaalisen median seuraajijensa kanssa. Tämän takia osa kertoo julkisessa profiilissaan omasta arjestaan huippu-urheilijana ja pitää myös yksityisviestein yhteyttä seuraajijensa kanssa. (Emt. 968–970; 974.)

Naisurheilijat joutuvatkin tasapainottelemaan jatkuvasti urheilu-uraansa edistävän sosiaalisen median läsnäolon ja oman hyvinvointinsa välillä. Pocock ja Skey (2024) kutsuvat tätä saavutettavuuden ja tavoittamatto-

muuden hallittua kontrollia sopivaksi etäyttämiseksi, jonka ylläpitäminen saattaa olla stressaavaa päätyökseen muuta kuin sosiaalisen median sisältöjä tekeville urheilijoille. Tasapainotteluun kytkeytyy fanien ja sponsoriensa lisäksi myös toisten urheilijoiden some-toiminnan tarkkailusta aiheutuva paine sekä itsensä asettaminen alttiiksi negatiiviselle kommentoinnille (emt. 970–974).

Urheilijoiden kohtaama verkkoviha

Urheilun yhteydessä esiintyvää verkkovihaa ja -häirintää on tutkittu 2000-luvun alkupuolelta lähtien, mutta keskeisemmäksi tutkimuskohteeksi se on noussut sosiaalisen median palveluiden suosion kasvun myötä. Tutkimus keskittyi pitkään rasismiin, mutta viime vuosina tutkijat ovat nostaneet tarkasteluun myös misogynisen verkkovihan, jonka avulla pyritään delegitimoidaan eli käytännössä estämään naisten osallistuminen urheiluun kohdistamalla heihin henkilökohtaisia hyökkäyksiä ja maalittamista. (Kearns ym. 2023.) Urheilu on siihen liittyvän kilpailullisuuden vuoksi jo lähtökohtaisesti vastakkain asettelevaa, sillä omien urheilijoiden ja joukkueiden kannattaminen on aina samalla muista erottautumista. Kun tähän yhdistyvät urheilussa korostuneet hegemoninen maskuliinisuus ja heteronormatiivisuus, ollaan tilanteessa, jossa sukupuolittuneen, marginaalisempien ryhmien vaientamiseen ja ulossulkemiseen tähtäävän toiseuttavan verkkovihan kohteeksi joutumisesta on tullut naisurheilijoiden arkipäivää sosiaalisessa mediassa. (Kavanagh ym. 2023; 2019; Krieger ym. 2023; McCarthy 2022; Montserrat ym. 2023; Phipps 2023; toiseuttavasta verkkokeskustelusta ks. Vaahensalo 2022.)

Toksisen käyttäytymisen normalisoituminen sosiaalisessa mediassa näkyy naisurheilijoiden kohtaaman häirinnän yleisyytenä (esim. Kavanagh ym. 2023). Manchester

Unitedin ja Burnley FC:n virallisia TikTok-tilejä seitsemän kuukauden ajan vuosina 2021–2022 seurannut **Fenton** kumppaneineen (2023) paikansi kaikkien naisjalkapalloilijoita koskeneiden julkaisujen kommentteista seksismiä, misogyniaa ja seksuaalisointia. Sukupuolittuneen verkkoväkivallan lisäksi jalkapalloseurojen TikTok-tileillä valitsi niin sanottu miehisen tilan vaade, jonka mukaan seurojen tulisi pyhittää mediasisältönsä vain miesten joukkueille. Vastaavanlaisesta kommentoinnista on käytetty myös nimitystä virtuaaliset miehisysteot (virtual manhood acts, VMA), joilla pönkitetään urheilun sukupuolinormeja ja hierarkkista sukupuolijärjestystä verkkoympäristössä (McCarthy 2022; Phipps 2023; ks. myös Moloney & Love 2018).

Seurojen huonosti moderoiduilla TikTok-tileillä naisjalkapalloilu tulee kokonaisuudessaan voimakkaasti kyseenalaistetuksi (Fenton ym. 2023). Vihapuhetta ilmenee tietysti myös urheilijoiden henkilökohtaisten sosiaalisen median tilien yhteydessä, jolloin kyse on suoraan yksilöihin kohdistuvasta verkkohäirinnästä. **Kavanagh** ja kumppanit (2016) erottavatkin urheilijoiden kohteluun sosiaalisessa mediassa perustuvassa verkkoväkivaltatypologiassaan suoran ja epäsuoran verkkokommunikaation. Ensin mainitulla he tarkoittavat yksilölle henkilökohtaisesti lähetettyjä tai esimerkiksi @-symbolilla tai aihetunnisteella (#) kohdistettuja vihaviestejä.

Epäsuora viittaa tapauksiin, joissa viesti koskee vihan kohdetta, mutta ei ole osoitettu suoraan tälle. Epäsuora voi myös muuttua suoraksi vihaviestinnäksi uudelleentwiittamisen tai vastaavan verkkotoiminnan kautta. Verkkohäirinnän kohdentumisen tapa vaikuttaa myös sen sisältöön, mutta molemmat verkkovihan muodot voivat olla ilmaisultaan aggressiivista, manipuloivaa, uhkaavaa tai irstasta. Tarkoituksena on herättää pelkoa, ai-

heuttaa ahdistusta tai alemmuudentunnetta sekä järkyttää emotionaalisesti tai psykologisesti. (Kavanagh 2016, 788.) Kyseistä typologiaa on hyödynnetty myöhemmissä verkkohäirintää ja urheilua käsittelevissä tutkimuksissa, joissa on luokiteltu verkkovihan ilmenemismuotoja eri tavoin (esim. Burch ym. 2023; McCarthy 2022).

Verkkoväkivallalla voi olla kauaskantoisia seurauksia urheilijoiden elämässä heijastuen itseluottamuksen murenemisen kautta aina fyysisiin urheilusuorituksiin asti. Sosiaalisen median vaikutusta urheilijoiden hyvinvointiin on tutkittu silti toistaiseksi hyvin vähän urheilijoita itseään kuunnellen (Kavanagh ym. 2023). Kavanagh ja kumppanit (2023) peräänkuuluttavat urheilijoiden suojelemiseen laajemmin tähtääviä tutkimusasetelmia, joiden tuloksena olisi mahdollista auttaa turvallisemman sometilan luomisessa ja tarjota selviytymiskeinoja verkkohäirinnän kohtaamisessa.

Sosiaalisen median tekoälypohjainen moderointi on toistaiseksi ollut lähinnä kokeiluasteella suurten arvokisojen yhteydessä. Viralliset raportointikanavat eivät ole myöskään toimineet toivotulla tavalla. Tästä syystä osa urheilijoista on valjastanut omat sosiaalisen median kanavansa vastarinnan välineiksi tekemällä kohtaamastaan häirinnästä näkyvää ja haastamalla urheilukulttuurin patriarkaalaisia rakenteita kollektiivisesti. (Kavanagh ym. 2023.) Keinot ovat pitkälti samankaltaisia kuin muillakin sosiaalisen median vaikuttajilla kuten **Kososen** ja **Nousiaisen** (2024) tarkastelemilla vihapuheen julkisesti haltuun ottavilla ja sometilan turvallisuudesta huolehtivilla kehopositiivisuusaktivisteilla. Vastaavia strategioita on tunnistettu myös aikaisemmassa verkkovihatutkimuksessa, jonka yhteydessä niitä on nimetty esimerkiksi feministiseksi omankädenoikeudeksi (Jane 2016), positiiviseksi tai kohdennetun negatiiv-

viseksi vastapuheeksi (Stroud & Cox 2018) sekä feministisen vastarinnan taktiikoiksi (Sundén & Paasonen 2020).

Helmari-pelaajat sosiaalisessa mediassa

Olen tutkinut aikaisemmin naisjalkapalloilijoiden sosiaalisen median sisältöjä (esim. Turtiainen 2021; 2016) mukaan lukien joidenkin Helmari-pelaajien Instagram-julkaisut vuoden 2022 EM-kisojen ajalta (emt. 2024). Tätä tutkimusta varten lähestyin ammatikseen pelaavia, maajoukkue-tason suomalaisia naisjalkapalloilijoita selvittääkseni, miten he itse näkevät roolinsa sosiaalisessa mediassa sen hyvine ja huonoine puolineen. Laadin verkkokyselyn, jonka toimitin Helmarien tiedottajan välityksellä vastattavaksi helmikuun lopulla 2024, jolloin jalkapallomaajoukkue oli juuri voittanut Espanjassa vuosittain pelattavan neljän maan Pinatar Cup -kutsuturnauksen. Sain avauskokoonpanollisen (11) verran vastauksia kyselyyn, jonka alussa kartoitin pelaajien sosiaalisen median käyttöä muutamien monivalintakysymyksiin. Tämän jälkeen pelaajat vastasivat vapaamuotoisesti kirjoittamalla kysymyksiin, jotka koskivat heidän julkista some-persoonansa, mahdollista roolimallin asemaansa ja sen mukanaan tuomia velvollisuuksia. Tiedustelin myös heidän some-seuraajiltaan saamansa palautteen luonnetta ja laajempia verkkohäirintäkokemuksiaan.

Pelaajat vastasivat kyselyyn nimettömästi. Tiedustelin heidän syntymävuottaan, koska halusin tarkastella, vaikuttaako ikä jalkapalloilijoiden sosiaalisen median käyttötapaan. Lupasin kuitenkin olla julkaisematta syntymäaikoja vastausten yhteydessä, jotta pelaajia ei voisi sitä kautta tunnistaa. Tämän vuoksi koodasin vastaajat yksinkertaisella numeroinnilla (Helmari1, Helmari2, Helmari3 jne.), jolla ei myöskään ole mitään yhteyttä pelinumeroihin.

Jalkapallon arvokisajoukkueeseen saa nimitä 23 pelaajaa. Helmareiden pelaajaringissä on tällä hetkellä kokonaisuudessaan kolmisenkymmentä jalkapalloilijaa. Kyselyn vastaajamäärä on laskentatavasta riippuen siis noin puolet tai kolmasosa Suomen naisten jalkapallomaajoukkueen pelaajista. Lukua voi pitää suhteellisen hyvänä, sillä ammattilaisurheilijoiden rekrytoiminen tutkittaviksi on todettu hankalaksi sekä heidän tavoitettavuutensa että kiireisten aikataulujensa vuoksi (Pocock & Skey 2024, 966). Havainnollistan kyselyvastauksissa ilmenneitä asioita nostamalla esiin joidenkin yksittäisten Helmari-pelaajien julkisia sosiaalisen median sisältöjä. Nämä some-esimerkit eivät kuitenkaan ole yhdistettävissä tiettyihin kyselyvastaajiin, sillä vastaajien henkilöllisyydet eivät ole tiedossani.

Kaikki kyselyyn vastanneista Helmareista kertoivat olevansa julkisesti esillä Instagramissa, jonka on todettu olevan suosittu sosiaalisen median väline naisjalkapalloilijoiden keskuudessa ja urheilijoiden parissa yleisestikin (Pocock & Skey 2024; 974; ks. myös Turtiainen 2024). Instagramin lisäksi suurimmalla osalla (8) pelaajista on julkinen Facebook-profiili ja noin puolet heistä ilmoitti käyttävänsä myös X-palvelua (entinen Twitter), Snapchatia ja TikTokia. Kaikki pelaajat vastasivat julkaisevansa sosiaalisen median kanavissaan jalkapalloammattilaisuutta koskevaa sisältöä. Valtaosa (9) heistä kertoi käsittelevänsä myös yksityiselämäänsä julkaisuissaan.

Sponsorit näkyvät yli puolella (7) kyselyyn vastanneiden Helmareiden somekanavista, minkä lisäksi puolet pelaajista koki myös humoristiset sisällöt omakseen. Yhteiskunnallisia asioita kertoi käsittelevänsä vain muutama (3). Edellä mainittujen aiheiden esiintymislaajuus Helmari-pelaajien somekanavissa vastaa aikaisempien tutkimusten tuloksia. Naisjalkapalloilijat haluavat profiloitua julkai-

suissaan ammattilaisurheilijoiksi, jotka raottavat myös yksityiselämäänsä ja julkaisevat brändäykseksi laskettavissa olevaa kaupallista sisältöä. Yhteiskunnallisesti kantaaottavina mielipidevaikuttajina toimivat pelaajat ovat vähemmistössä, vaikka Instagram-tarinoitten kaltaiset – vain tietyn ajanjakson katsottavissa olevat audiovisuaaliset sisällöt – ovatkin viime vuosina vaikuttaneet myös naisjalkapalloilijoiden somejulkaisemisen sisältöihin ja tapoihin merkittävästi. (Esim. Li ym. 2021; Turtiainen 2024; 2021.)

Neljä kyselyyn vastannutta Helmari-pelaajaa kertoi kokevansa sosiaalisessa mediassa esillä olemisen luontevaksi, yksi ”pakolliseksi pahaksi” ja loppuilla julkisen sisällön tuottaminen asettui näiden vaihtoehtojen välille. Suhtautumisen todettiin myös muuttuneen jalkapallouran aikana vähitellen luontevammaksi. Kysyttäessä, rajoittaako tai ohjaako joku tietty taho somejulkaisemista, kielteiset ja myönteiset vastaukset jakaantuivat melko tasan. Helmarit nostivat esiin asiallisen, seura- ja maajoukkueen brändiä kunnioittavan edustamisen urheiluun liittyvissä julkaisuissa sekä kaupallisiin yhteistyösisältöihin kuuluvat sopimukset. Muuten sosiaalisessa mediassa esilläolon koettiin olevan melko vapaata. Yksi vastaajista kertoi kuitenkin pohtivansa välillä erityisen paljon sitä, millaisen kuvan julkaisuillaan itsestään antaa ”[- -] ja annan sen rajoittaa sosiaalisen median käyttäytymistäni enemmän kuin haluaisin” (Helmari11).

Peilaan seuraavaksi avoimia kyselyvastauksia aiempaan tutkimukseen urheilun roolimalli- ja verkkovihateorioiden käsitteistöä yhdistäen. Liitän ennestään vähän tutkittuun urheilun naisroolimalliuteen sosiaalisen median merkityksen tarkastelun. Lähestyn aihetta kriittisesti nostamalla esiin somejulkisuuden ikävemmän puolen. Koen tärkeäksi tutkia ilmiökokonaisuutta kotimaisessa kon-

tekstissa ja päästää ääneen suomalaiset naisjoukkueurheilijat. Noudatan **Kearnsin** ja kumppaneiden (2023, 420–421) kehotusta keskittyä urheilijoiden kokemuksiin visuaalisista sosiaalisen median sovelluksista.

Vastuunkantajina kahdella kentällä

Kaikki kyselyyn vastanneet Helmarit kokevat olevansa roolimalleja tai esikuvia. Vastauksissa korostuu, että he ottavat naisurheilijoille tyypillisesti vakavasti asemansa maajoukkue-tason jalkapalloilijoina, joita monet nuoret pelaajat seuraavat (Dunn 2016; Guest & Cox 2009; Kristiansen ym. 2014; Pocock & Skey 2024). Jalkapalloilijat tunnistavat aikaisempien naisesikuvien puutteen ja näkevät oman roolimallituntemuksensa velvollisuuden sijaan etuoikeutena (Dunn 2016, 846–847; 853). Helmari-pelaajat kertovat voivansa olla sosiaalisessa mediassa esillä omiana itsenään, eivätkä koe suoranaiseksi velvollisuudekseen tuottaa mitään tietynlaista sisältöä. Roolimallin asema vaikuttaa kuitenkin siihen, mitä he lopulta julkaisevat somekanavissaan:

”Koen, että voin olla esillä suhteellisen omana itsenäni. Olen kuitenkin luultavasti esikuva nuorille pelaajille ja se vaikuttaa sisältöni, yhtenä esimerkkinä se että en julkaise alkoholia sisältäviä kuvia. Tiedostan lisäksi, että edustan sosiaalisessa mediassa myös esim. maajoukkuetta ja seurajoukkuetta, joka ohjaa sitä millaista sisältöni on.” (Helmari7)

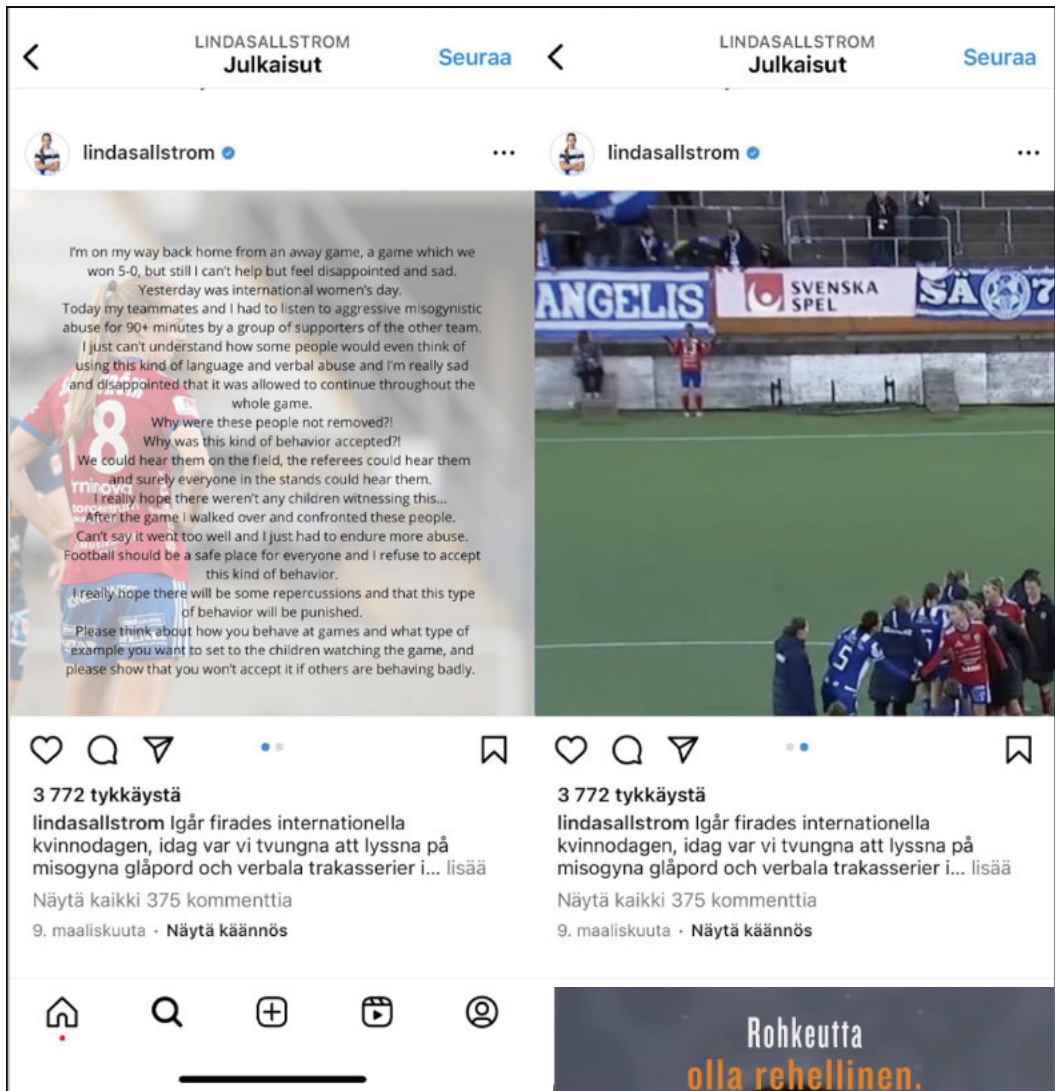
Muutaman vastaajan mukaan nykypäivänä ammattuurheilijalla on lähtökohtaisesti jonkinlainen velvollisuus olla esillä sosiaalisessa mediassa. Yksi Helmari-pelaaja mainitsee erikseen tulevien ottelutapahtumien mainostamisen ”[- -] jotta mahdollisimman moni olisi niistä tietoinen ja katsojaluvut nousisivat” (Helmari3). Toinen tuo suuremmin esiin ni-

menomaan naisjalkapallon aseman ja velvollisuuden esittää oma urheilijuutensa vakavasti otettavana ammattina:

”Koen, että saan tehdä sosiaalista mediaa omalla tyylilläni, mutta kyllä mietin ”urheilijan ihanteiden” kautta mitä voin julkaisa. Urheilussa menestyminen kuitenkin tuntuu todisteltavalta asialta kun on nainen urheilussa. Jos kyseessä on maajoukkuevalinta tai seurajoukkueessa hyvin esiintyminen mietin pitäisikö minun jakaa se someen, jotta muut ymmärtäisivät kuinka kovaa työtä teen tai miten pärjään. Tällä tavoin asema ”pärjäämisestä” tuntuu olevan perustelun tarpeessa.” (Helmari6)

Vastauksista hahmottuu roolimalliuuteen kuuluva velvollisuus toimia tienraivaajana. Naisjalkapalloilijat pitävät tehtävänä jättää lajinsa parempaan asemaan seuraaville jalkapallosukupolville, mikä toistuu heidän julkisissa puheissaan usein aina **Megan Rapinoen** kaltaisia megatähtiä myöten (Turtiainen 2021; ks. myös Cooky & Antunovic 2022, 151). Helmari-pelaajat täyttävät tehtävänsä inspiraationaalisenä työvoimana (Chahardovali & McLeod 2023) parhaansa mukaan. He tekevät esikuvallisuutensa kautta oman osansa urheilukulttuurin muuttamisesta tasa-arvoisemmaksi. Samalla heille kuitenkin sysätään uusliberalistisessa hengessä vastuu lajin edistämisestä, vaikka rakenteellisten muutosten tulisi ensisijaisesti tapahtua urheiluorganisaatiolähtöisesti. Näin ajateltuna ylhäältäpäin ohjattu tulevaisuuspuheen ylläpitäminen tapahtuu nykytilanteen parantamisen kustannuksella, koska näin viedään huomio pois lajin rakenteellisista epäkohdista. (Allison ym. 2024; Cooky & Antunovic 2022.)

Tulevaisuusorientoituneisuudessaan inspiraationaalisen työvoiman panos kantaa heidän vastaa myöhemmin – ja muille kuin

Kuva 2. Linda Sällströmin Instagram-päivitys 9.3.2024 sekä Helmareiden EM-karsintaottelun mainos 29.3.2024

työn tehneille itselleen (Chahardovali & McLeod 2023). Suomen maajoukkueen vanhimpiin pelaajiin lukeutuva hyökkääjä **Linda Sällström** tiivistää ajatuksen UEFA:n Equals-videosarjan jaksossa todetessaan, että rehellisesti ottaen hän odottaa päivää, jolloin ei tarvitsisi vaatia tasa-arvoa joka ikisessä haastattelussa, vaan voisi keskittyä itse pelaamiseen. Hän kertoo joutuneensa naisjalkapalloilijana

taistelemaan liian kauan tullakseen otetuksi vakavasti urheilijana. (Equals Episode 2.) Tätä taustaa vasten Helmareiden EM-karsintaottelua Suomi–Italia 9.4.2024 markkinoineen somejulkaisun merkitys avautuu uudella tavalla. Siinä Sällströmin kuvaan on yhdistetty teksti: ”Rohkeutta olla rehellinen” (Helmarit, Facebook-mainos).

Ottelumainoksen rehellisyydellä viitataan todennäköisesti kuitenkin kuukautta aikaisempiin tapahtumiin, jotka käynnistyivät Sällströmin Instagram-päivityksestä (9.3.2024). Siinä hän kertoi joukkueensa Vittsjön kohtaamasta seksistisestä huutelusta Ruotsin cupin vierasottelussa IFK Göteborgia vastaan. Sällström hämmästeli pettyneenä, miksei vastustajajoukkueen kannattajien aggressiivisen naisvihamieliseen huuteluun puututtu ottelun aikana. Hän kertoi menneensä ottelun päätyttyä puhuttamaan kannattajia saaden osakseen vain lisää verbaalista – ja jopa fyysistäkin – väkivaltaa. Helmarit-pelaaja toivoi tapauksen johtavan seuraamuksiin. Sällström korosti, että jalkapallon pitäisi olla turvallinen ympäristö kaikille, ja jokaisen tulisi miettiä, millaista esimerkkiä käytöksellään edustaa. Instagram-julkaisu nousi esiin ruotsalaisissa ja suomalaisissa valtamedioissa

(mm. DN, Aftonbladet, Expressen, SVT Nyheter, HS, Yle, IS, HBL¹), minkä lisäksi kansainvälinen pelaajayhdistysten kattojärjestö FIFpro (2024) julkaisi aiheesta jutun.

Yhdessä UEFAn videosarjan jaksoista on äänessä monen nykyisen naisjalkapalloilijan esikuvakseen nimeämä **Alexandra Popp**. Saksalaishyökkääjän mukaan kaikki naisjalkapalloilijasukupolvet joutuvat käymään jonkinlaiset omat taistelunsa. Hän toivoo, ettei tulevien pelaajien tarvitsisi enää raivata tietä samalla intensiteetillä kuin hänen aikalaistensa. Jakso on nimetty ”*Real Models not Role Models*” (suom. todellisia malleja, ei roolimalleja), mikä viittaa jaksion kuvaamiin vaikeuksiin ja vastoinkäymisiin, joiden kohtamista huipulle pääseminen edellyttää. Roolimalli- ja ”vaikeuksien kautta voittoon” -tematiikan yhdistämisen koetaan vetoavan erityisesti tyttöihin ja naisiin, jotka kohtaavat elämässään esteitä nimenomaan sukupuolensa vuoksi (Midgley ym. 2021, 155). Jaksion insertissä todetaan naisjalkapalloilijoilla olevan vastuu kasvattaa lajia ja näyttää tuleville sukupolville, että esteet on mahdollista ylittää ja stadionit täyttää. Jaksossa haastateltu UEFAn naisten jalkapallosta vastaava johtaja ja entinen jalkapalloilija **Nadine Kefler** toteaa nuo-

¹Dagens Nyheter 10.3.2024. IFK Göteborg utreder ”misogyna glåpord” från supportrar. <https://www.dn.se/sport/ifk-goteborg-utreder-misogyna-glapord-fran-supportrar/>; Aftonbladet 9.3.2024. Till hård attack mot Blåvitts fans. Linda Sällström konfronterade supportrar: ”Gick inte så bra”. <https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/zEdB61/svenska-cupen-vittsjos-linda-sallstrom-till-attack-mot-ifk-goteborgs-fans>; Expressen 10.3.2024. Förklarar nu scenerna: ”Vägrar acceptera det”. <https://www.expressen.se/sport/fotboll/damallsvenskan/forkl-rar-nu-scenerna-vagr-ar-acceptera-det/>; SVT Nyheter 10.3.2024. Vittsjös Linda Sällström markerade mot IFK Göteborgs fans efter glåpord. <https://www.svt.se/sport/fotboll/vittsjos-linda-sallstrom-markerade-mot-ifk-goteborgs-fans-efter-glapord>; Helsingin Sanomat 10.3.2024. Linda Sällström otti yhteen kannattajien kanssa – fanien törkyhuutelu tutkintaan. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000010284091.html>; Yle 11.3.2024. Suomalais-tähden rohkea teko keräsi otsikot Ruotsissa – Linda Sällström kertoo nyt, kuinka törkeää katsojien touhu oli. <https://yle.fi/a/74-20078460>; Ilta-Sanomat 10.3.2024. Linda Sällströmin mitta täytyi törkyhuuteluun – marssi kannattajien eteen. <https://www.is.fi/jalkapallo/art-2000010284009.html>; Hufvudstadsbladet 10.3.2024. Linda Sällström konfronterade supportrarna efter verbala trakasserier ”inte acceptabelt”. <https://www.hbl.fi/2024-03-10/linda-sallstrom-konfronterade-supportrarna-efter-verbala-trakasserier-inte-acceptabelt/>

rempien pelaajasukupolvien kasvavan median ympäröimänä ja osaavan täten hyödynää sosiaalista mediaa. (Equals Episode 5.)

Myös naisjalkapallon fanit ylläpitävät roolimalliodotusta osaamatta nähdä sitä sukupuolittuneena ilmiönä. Naisjalkapalloilijat täyttävät heihin kohdistuvia odotuksia kommunikoimalla yleisönsä kanssa usein henkilökohtaisesti ja tuottamalla sosiaalisen median sisältöjä silloinkin, kun ”*ei ole helppo keksiä mitä julkaisee*” (Helmari5). Sitoutuminen tehtävään roolimallina ja etenkin nuorempien seuraajien rohkaiseminen ja kannustaminen urheilun pariin on osa huolenpitovelvollisuutta (engl. duty of care), joka liitetään usein naissukupuolen ”luontaisiin” ominaisuuksiin (Pocock & Skey 2024, 967–968). Lajin suosion ja sitä myötä yleisömäärien kasvaessa saattaa kuitenkin käydä niin, etteivät pelaajat pysty enää halutessaankaan olemaan samassa määrin vuorovaikutuksessa kaikkien seuraajiensa kanssa, mikä tekee heistä faneilleen saavuttamattomampia ja roolimalleina etäisempiä (Allison ym. 2024).

Roolimallin status tuntuu tuovan mukanaan myös vastuuta somesisältöjen asiallisuudesta ja huomattavan paljon henkilökohtaista harkintaa. Tutkimukseen osallistuneet Helmari-pelaajat totesivat, ettei heidän somejulkaisemistaan rajoiteta tai ohjailta ulkopuolelta. Silti lähes kaikki kertovat harkitsevansa tarkkaan, mitä julkaisevat. Harkinta ulottuu myös edustavien kuvien valitsemiseen itsestään: ”*Postauksia miettiessä yrittää kyllä löytää parhaimman kuvan myös ulkonäön puolesta*” (Helmari9). Suurin osa myöntää sosiaalisen median aiheuttavan ulkonäköön ja kehoillisuuden liittyviä paineita: ”[- -] *ainakin alitajuntaisesti kun some on täynnä kaikenlaisia kauneusihanteita sekä esim. mitä saa syödä/ei saa syödä*” (Helmari5).

Monikaan kyselyyn vastanneista Helmarista ei koe olevansa kovin aktiivinen some-

julkaisija. Osa ei halua tuoda yksityiselämästään juuri mitään esiin, mutta toisilla on kiinnostusta olla sosiaalisessa mediassa esillä enemmän ja avoimemmin: ”*Haluaisin tavaltaan olla aktiivisempi ja saada isomman seuraajamäärän mutta tuntuu epämukavalta ainakin tällä hetkellä jakaa oikeasti henkilökohtaista sisältöä*” (Helmari5). Pari vastaajaa suhtautuu somejulkaisemiseen huomattavasti rennommin: ”[- -] *päivitin somea kun ehdin ja jaksan ja jos on jotain julkaistavaa, eli kuvia tai aiheita. En suunnittele tai harkitse kovin tarkkaan*” (Helmari8). Kyselyvastaajat edustavat eri vuosikymmenillä syntyneitä maajoukkuejalkapalloilijoita, mutta ikä ei näytä vaikuttavan suhtautumiseen sosiaalisessa mediassa esillä olemiseen.

Osalla Helmari-pelaajia somejulkaiseminen on selvästi suunnitelmallista, sillä kyselyvastauksissa toistuu maininta pyrkimyksestä julkaista säännöllisesti. Helmari11 kuvaa julkista somepersoonansa seuraavasti: ”*Säännöllisen epäsäännöllinen. Pysin julkaisemaan jotain joka viikko ja antamaan itsestäni enemmän / olemaan aidompi somessa. Jaan arkeani, filiksia ja ajatuksia. Välillä mietin tarkkaan minkä viestin haluan seuraajilleni tuoda.*” Paineita ja välillä turhautumistakin aiheuttava pyrkimys aktiivisuuteen sosiaalisessa mediassa on tulkittavissa velvollisuuden täyttämiseksi. Samalla kyse on myös sopivasta etäytymisestä eli tasapainottelusta sen välillä, mikä on itselle mielekäs taso ja tapa olla esillä suhteessa riittävään näkyvyyteen ja julkisuuden tarjoamiin hyötyihin. (Pocock & Skey, 2024.) Jalkapallofanit arvostavat ”aitoutta” sosiaalisessa mediassa (Allison ym. 2024), mutta henkilökohtaisten asioiden sopiva paljastaminen julkaisuissa on aina liikumista autenttisen ja strategisen välimaastossa (Turtiainen 2021, 140; 2024, 76).

Yksi Helmari-pelaajista nostaa esiin sosiaalisen median hyödyt henkilöbrändin luo-

misen ja kasvattamisen kannalta: ”*Haluan antaa somessa positiivisen ja pirteän kuvan itsestäni. Nään sosiaalisen median mahdollisuutena saada lisää näkyvyyttä urapuolelle*” (Helmari2). Naisjalkapallon suosion suuri kasvu on perustunut valtamedianäkyvyyden lisääntymiseen (esim. Turtiainen 2024, 79; 2021, 133; ks. myös Cooky & Antunovic 2022). Lajin markkinoinnissa on hyödynnetty profiilipelaajien kohottamista seuraavien sukupolvien ihailemiksi tähdiksi, minkä pioneeripelaajat ovat itsekin nähneet toimivaksi strategiaksi (Kristiansen ym. 2014, 16). Tutkimuksissa onkin myöhemmin havaittu, että seurauskollisuuden sijaan naisjalkapallofanit ovat kiinnostuneempia seuraamaan kansainvälisiä tähtipelaajia yli joukkuerajojen (Leslie-Walker & Mulvenna 2022, 318–319).

Valtamedianäkyvyyden poikima kiinnostus on avannut naisjalkapalloilijoille sosiaalisen median kaupallisina yhteistyöjulkaisuin konkretisoituvan tulonlähteen. Halutessaan hyödyntää tämän henkilökohtaisen ansaintamahdollisuuden joukkueurheilijat joutuvat omaksuma yksilökeskeisen ideologian, mikä vaatii yrittäjähenkisyyttä oman somenäkyvyyden tavoittelun ja sitä kautta uransa edistämisen suhteen. (Turtiainen 2024, 75, 80.) Tämä noudattaa uusliberalistisen postfeminismin logiikkaa, jossa naisurheilijoiden menestyminen nähdään henkilökohtaisten valintojen seuraukseksi. Voimaantumista korostavia kaupallisia somejulkaisuja on kaikessa positiivisuudessaan kritisoitu siitä, ettei fanien tällöin tarvitse pysähtyä pohtimaan urheilukulttuurin lähtökohtaista epätasa-arvoisuutta. (Toffoletti & Thorpe 2018.)

Sosiaalisen median kaupallinen hyödyntäminen tarjoaa naisjalkapalloilijoille rahallista vastinetta roolimalliudesta, joka on yleensä nähty inspiraationaalisena työvoimana toimimiseen kuuluvana ylimääräisenä vastuuna. Sponsori- ja yhteistyösopimuksiin

kytketty somenäkyvyyden hyödyntäminen tuo jalkapalloilijoille lisäansioita työnantajina toimivien urheiluseurojen maksaman palkan päälle. Helmari-pelaajista erottuu yksi vastaaja, joka on käyttänyt aikaansa somekaniensa monitasoiseen hyödyntämiseen – tosin hänkään ei suoraan mainitse toimintansa mahdollista rahallista arvoa:

”Olen jakanut somealustojen sisällön ja sen tuottamisen erilaiseksi. Tiktok on alustana ”behind the scenes” tapaista. Jaan sielä pienemmällä kynnyksellä keskustelua herättäviä asioita sekä urheilijan elämää. Alustana se on helposti lähestyttävä ja huumoria voi käyttää apuna julkaisussa ja se on puhtaasti filispohjaista. Koen, että tiktokin avulla voi saada yhteyttä samanikäisiin ihmisiin sekä nuoriin urheilijoihin, jotka miettivät ammattilaiselämää. Instagram puolestaan on virallisempi alusta, jossa pohdin julkaisuja enemmän feediin julkaisussa. Storyissä olen aktiivisempi, koska ne ovat kevyempiä julkaista ja sielä tykkään jakaa myös jalkapallon ulkopuolista elämää.” (Helmari6)

Vastineeksi roolimallina toimimisesta lukeutuu myös Helmari-pelaajien saama positiivinen palaute, jolle he antavat arvoa toimintansa merkityksellistäjänä. Kannatuksensa sosiaalisen median kautta ilmaisevat etenkin nuoret fanit, mutta myös heidän vanhempansa, jotka kertovat pelaajien olevan tärkeitä esikuvia lapsilleen. Kommentteja tulee niin julkisten sisältöjen yhteydessä kuin yksityisviesteinäkin sekä reagointeina tarinamuotoisiin julkaisuihin. Kehut koskevat pääasiassa peliesityksiä, mutta toisinaan myös esimerkiksi ulkonäköä. Helmari8 kuvaa saamansa palautteen sisältöä: ”[- -] *esim. että pelasin hyvin, olen jonkun idoli, pyytävät pelipaitaani, tai pyytävät treenivinkkejä tai*

tsemppivideoita. Myös kiitosta, jos olen ottanut kantaa johonkin yhteiskunnalliseen aiheeseen.” Helmareiden kohdalla pääpaino vaikuttaa olevan positiivisessa palautteessa, mutta täysin hekään eivät ole välttyneet sosiaalisen median nurjalta puolelta.

Sukupuolittuneen verkkohäirinnän torjuminen

Helmari-pelaajat kuvaavat vastauksissaan epäsuoraa eli heihin suorasti yksilöinä kohdistumatonta häirintää, mutta myös suoraa, sukupuolittunutta ja sukupuolittavaa kommentointia (Kavanagh ym. 2016). Aina viestit eivät ole sisällöltään sinänsä loukkaavia, mutta kohdistuvat urheilijuuden sijaan heidän sukupuoleensa esineellistään ja seksuaalisoiden – osallistuen näin heidän delegitimointiinsa urheilijoina (Kearns ym. 2023).

Periaatteessa positiivisilta vaikuttavat sosiaalisen median kommentit voivat siis olla häiritseviä, jos ne keskittyvät urheilijan ulkonäköön, minkä Helmari11 tiivistää osuvasti: ”Sitten on niitä vanhempia miehiä/anonyymejä tilejä jotka kehuvat ulkonäköäni ja se on minusta välillä vähän häiritsevää kun ei aina tiedä kuka siellä ruudun takana on.” Naisjalkapalloilijoita imarteleiviin kommentteihin kytkeytyy seksismiä ulkonäön kommentoimisen lisäksi esimerkiksi silloin, kun kommentoija pyytää urheilijaa menemään naimisiin kanssaan tai tarjoaa tälle jalkahierontaa – kuten tapahtui muun muassa vuoden 2019 Mestareiden Liigan finaalin Olympique Lyon nais-FC Barcelona Twitter-komentoinnin yhteydessä (Montserrat ym. 2023, 1134–1136).

Yksi Helmari-pelaajista kuvailee tällaista implisiittistä häirintää ”Hello, you are beautiful” -viesteiksi (Helmari8). Naisurheilijoiden kohtaama sukupuolittunut verkkohäirintä kohdistuu tyypillisesti juuri ulkonäköön ja usein johonkin sen yksityiskohtaan (Pocock

& Skey 2024, 971). Verkkohäirintä voidaan jakaa kehokeskeiseen eli kehuiksi puettuun mutta ristiriitaiseen kommentointiin ja halventavaan kommentointiin, joka on kieleltään yleensä suoran seksualisoivaa. Molemmissa tapauksissa vallalla on hyvin perinteisen kauneusihanteen korostaminen. (Krieger ym. 2023, 1633–1634.) ”[Sosiaalisessa mediassa] arvostelu on tavallaan aina läsnä” (Helmari2), ja naisurheilijoiden ulkonäköön kohdistuu paljon negatiivista kommentointia ja väkivallalla uhkailua, jolloin voidaan puhua ”fyysisestä” kaltoinkohtelusta verkkoympäristössä (Kavanagh ym. 2016).

Valtaosa kyselyyn vastanneista Helmari-pelaajista on kohdannut jonkinlaista häirintää eli loukkaavia viestejä, herjaavia kommentteja tai uhkailua sosiaalisessa mediassa. Osa kommentteista on käsitellyt itse urheilimista, jolloin parjauksen kohteena ovat olleet muun muassa pelisuoritukset ja seuranvaihdot. Usein herjaus kohdistuu naisten jalkapalloon kollektiivisesti, jolloin on kyse epäsuorasta, stereotyyppittävästä verkkohäirinnän muodosta (Kavanagh ym. 2016).

Helmari-pelaajat kuvaavat loukkaavien kommenttien esiintyvän tällöin esimerkiksi DAZN-alustan ottelustrimien yhteydessä tai jonkun muun julkaisemissa Instagramin maalivideoissa (reels). Heidät on kuitenkin voitu merkitä eli tэгätä noihin sisältöihin, jolloin vihapuheesta tulee suuremmin kohdistunutta. Tällaisten virtuaalisten miehisyystekojen tarkoitus on syrjiä naisten urheilua sekä luoda hegemonista maskuliinisuutta, hierarkkista sukupuolijärjestelmää sekä heteroja cis-normatiivisuutta vaalivia sosiaalisen median tiloja. Vertailulla, neuvomisella, sukupuolittuneella kielenkäytöllä ja ei-normatiivisen feminiinisuuden stigmatisoinnilla – kuten sukupuolen kyseenalaistamisella – pyritään rakentamaan miessukupuolen ylivoimaisuutta erityisesti urheilulajeissa, joita on

perinteisesti pidetty miesvaltaisina. (McCarthy 2022; Phipps 2023.)

Perinteisesti miehiseksi mielletystä tilasta ulossulkemiseen tähtäävän vihapuheen (Fenton ym. 2023) lisäksi osa Helmaria-pelaajista on kokenut epäasiallista kohtelua, joka täyttää seksuaalisen häirinnän tunnuspiirteet (Kavanagh ym. 2016). He ovat joutuneet esimerkiksi vastaanottamaan sosiaalisen median kanaviensa kautta epäasiallisia kuvia. Näissä viesteissä naisurheilija asetetaan epätoivotun seksuaalisen halun ja huomion kohteeksi (Fenton ym. 2023; Phipps 2023): ”*Olen saanut kerran joltain käyttäjältä Instagramissa seksuaalisesti häiritseviä viestejä. Esim. munakuvan, jossa on minun kuvani taustalla*” (Helmaria4).

Intiimeillä ja tuttavallisilla lähestymis- ja puhutavoilla tähdätään naisurheilijoiden alistamiseen sosiaalisessa mediassa. Samalla näillä seksuaalissävyyteisillä teoilla pyritään vahvistamaan sukupuolittuneita stereotyyppiä ja miesten dominanssia sekä marginalisoimaan naisurheilijoiden saavutuksia. (Fenton ym. 2023; Phipps 2023.) Pahimmillaan verkkohäirinnän kohteeksi joutuminen urheilun vuoksi saattaa vaikuttaa haitallisesti mielen-terveyteen ja voi johtaa sosiaalisen median kanavien sulkemiseen (Burch ym. 2023). Lievemmilläänkin jatkuvat epätoivotut lähestymiset aiheuttavat jonkinlaista ahdistusta:

”TikTokissa on joskus tullut naisjalkapalloa herjaavia kommentteja ja kerran pelatessa- ni Ruotsissa melkein kaikki joukkueessamme sai viestin samalta käyttäjältä uhkailevan ja hyvin loukkaavan viestin tappion jälkeen. Lisäksi minulla on ollut pari seuraajaa (yksi edelleen) joka lähettelee minulle viestejä missä todistaa kiintymystään ja toivoo yhteydenottoani. Välillä tämä ihmisen vetoaa omaan mielen-terveyteensä ja kuinka tärkeää hänelle olisi että vastaisin.

Viestejä tulee siis tasaisin väliajoin. En ole vastannut näihin viesteihin, mutta nämä viestit tuntuvat välillä ahdistavilta.”

(Helmaria11)

Edellä kohtaamaansa somehäirintää kuvannut Helmaria-pelaaja kertoo, ettei ole itse välittänyt TikTok-kommenteista, vastannut häiritseviin yksityisviesteihin tai muuttanut toimintaansa sosiaalisessa mediassa. Useammalle seurajoukkueen pelaajalle lähetetty uhkaava viesti annettiin hänen mukaansa tiedoksi seuran turvallisuuspäällikölle. Pelaajille tarjottiin myös mahdollisuutta puhua luotamushenkilölle epämiellyttävistä tunteista tai ajatuksista. Muutkaan kyselyyn vastanneet Helmaria-pelaajat eivät myönnä, että häirintä olisi vaikuttanut mitenkään heidän sosiaalisen median käyttöönsä. He ovat reagoineet verkkovihaa sisältäviin kommentteihin ja kuviin sivuuttamalla ja pyrkimällä unohtamaan ne: ”*Olen skipannut viestit*” (Helmaria6) ja ”*[- -] ignorannut vaan kaiken*” (Helmaria11). Pari pelaajaa mainitsee estäneensä tietyt käyttäjät omilta sosiaalisen median kanaviltaan, mikä on huomiotta jättämisen ohella yleinen suhtautumistapa naisurheilijoiden keskuudessa (Pocock & Skey 2024, 972).

Joidenkin Helmaria-pelaajien harjoittamaa viestien lähettäjien blokkauksesta voi pitää huolenpitona turvallisesta some-tilasta. Tähän vihapuheen vastustamisen strategiaan kuuluu myös moderointityö eli julkisten vihapuheiden poistaminen omista somekanavista. Taustalla on ajatus siitä, etteivät häirinnän kohteen seuraajatkaan joutuisi näkemään ja kokemaan epäasiallisia sisältöjä. Toisinaan sivustaseuraajat nousevat vastustamaan vihapuhetta osallistumalla häiritettyjen henkilöiden somejulkaisuista käytyyn keskusteluun. (Kosonen & Nousiainen 2024, 34–36.)

Jotkut urheilijat reagoivat verkkovihaan aktiivisesti ja tekevät häirinnästä näkyvää esi-

merkiksi julkaisemalla kuvakaappauksia saamistaan asiattomista viesteistä (Kavanagh ym. 2023; Pocock & Skey 2024, 972). Vihapuheen julkinen haltuunotto, jossa yksityisviesteissä tai julkisesti vastaanotetut loukkaukset kytketään osaksi omaa sisällöntuotantoa, on vastapuhestrategia. Sen avulla häirinnän kohteeksi joutuvat sosiaalisen median käyttäjät pyrkivät mitätöimään heitä koskevan vihaisällön. (Kosonen & Nousiainen 2024, 31.) Tällainen feministinen omankädenoikeus (digi-lantismi) tuo epäasiallisen käytöksen laajempaan tietoisuuteen, mutta ei yksinään ratkaise vallitsevan verkkokulttuurin ongelmakohtia (Jane 2016).

Vihapuheen julkinen haltuunotto muistuttaa Stroudin ja Coxin (2018) määrittelemää kohdennetun negatiivisen vastapuheen strategiaa, jossa vihaisältöjä ei kuitenkaan pyritä ainoastaan kumoamaan vaan niihin vastataan ”samalla mitalla”. Julkisen nolaamisen tavoitteena on saada häirintään syyllystynt henkilö kokemaan se, minkä hän on kohteelleen aiheuttanut (emt.). Vihapuheen kääntäminen itseään vastaan on keskeistä myös Sundénin ja Paasosen (2020) kuvaamille feministisen vastarinnan taktikoille. Heidän tarkastelunsa keskiössä on seksistisen verkkokulttuurin valjastaminen voimaantumisen välineeksi huumorin avulla.

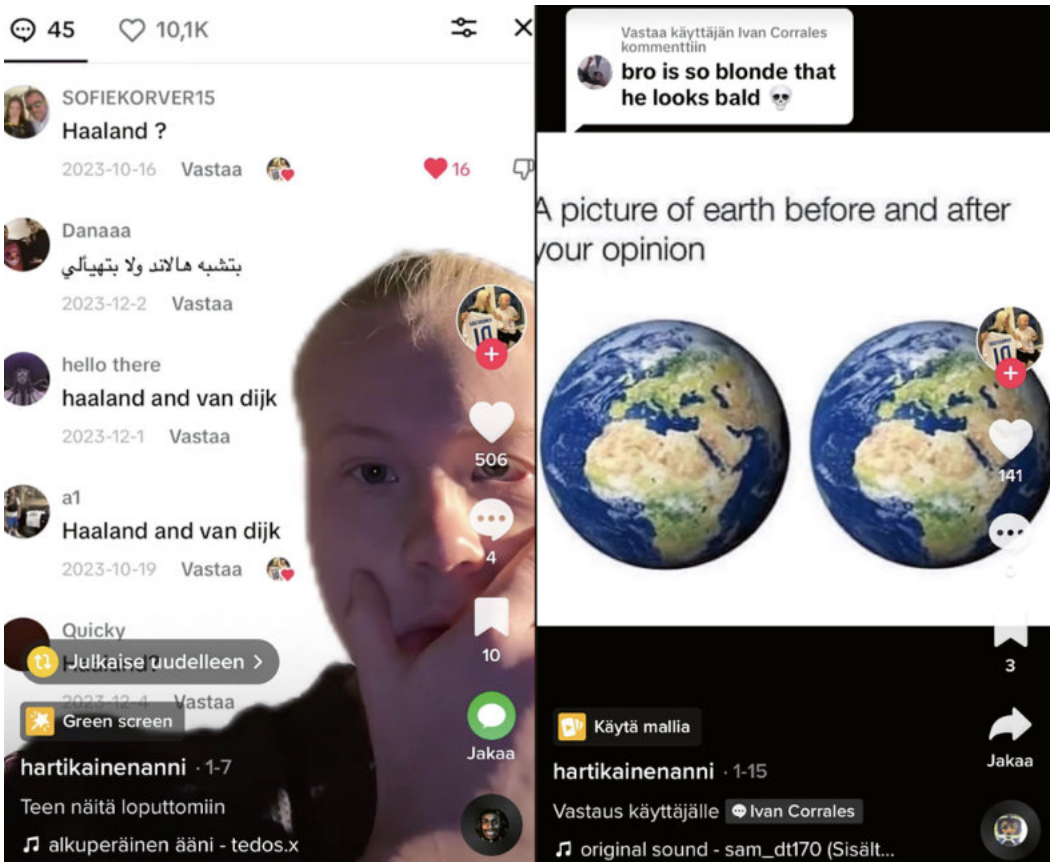
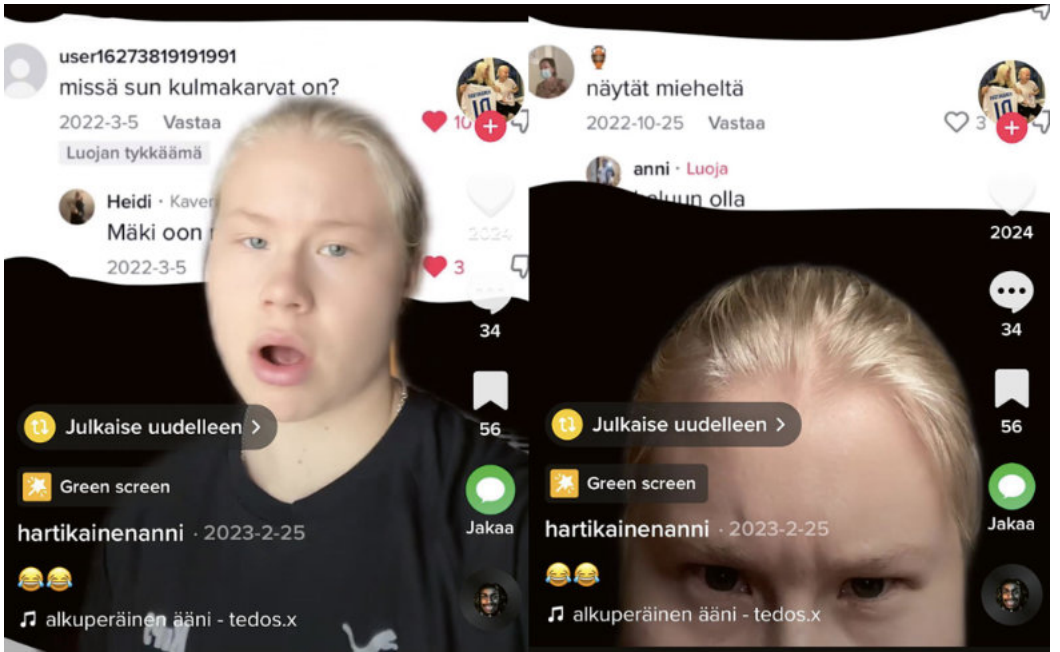
Helmareista vihapuheen julkisen haltuunoton strategian on omaksunut **Anni Hartikainen**, joka julkaisee omalla TikTok-tilillään vastaanottamiaan epäasiallisia kommentteja. Hän tuo viestit esiin vastapuhestrategialle tyypillisesti juuri huumorin sävyttämänä (Kosonen & Nousiainen 2024, 33; Sundén & Paasonen 2020) ilmeillessään ulkonäköään kommentoiville viesteille ja yhdistäen julkaisuihinsa sanomaansa tukevaa musiikkia. Hartikainen on uudelleenjulkaisut kommentteja, joissa hänen muun muassa todetaan näyttävän mieheltä ja kysytään:

”missä sun kulmakarvat on?” Näissä julkaisuissaan Helmarin-pelaaja synkronoi huultensa liikkeen Lavaredon Blondi-kappaleesta irrotetun ääniraidan päälle, jossa lauletaan: ”Sä et oo eka mimmi, joka tykkää mun tyylistä, joten beibi koita pysyy mun kyydissä.”

Vaihtoehtoisesti Hartikainen mitätöi vihapuheen kuitaten verkkokulttuureille luonteenomaisesti meemillä, ettei seksistinen kommentti hetkauta hänen maailmaansa. Tässä vihapuheen haltuunottotavassa ei vain toisteta vastaanotettua sisältöä vaan kieltäydytään aktiivisesti sen merkityssisällöistä. Hartikainen on lisännyt joihinkin videoistaan kuvatekstiksi: ”Teen näitä loputtomiin”, mikä viittaa siihen, että hän aikoo käyttää vastaavaa, vihapuhetta kohdanneen yksilön omaa toimijuutta korostavaa strategiaa jatkossakin. (Ks. Kosonen & Nousiainen 2024, 34.)

Naisurheilijoiden omaksumat vihapuheen vastustamisen strategiat ovat selviytymiskeinoja kohdata somemaailman misogyyneisyys ja tapoja puuttua vallitsevaan (verkko)kulttuuriin. Häirintään syyllystyneiden saattaminen vastuuseen ei saisi silti olla kohteeksi joutuneiden yksilöiden vastuulla. Vaikka urheilijoiden tee-se-itse-taktiikat saattavat olla toimivia, voivat ne pahimmillaan myös altistaa urheilijat entistä rankemmalle häirinnälle. (Jane 2016, 285; 288–292.)

Anni Hartikaisen toiminnan TikTokissa voi joka tapauksessa nähdä eräänlaisena roolimalliutena, sillä hän antaa yhdenlaisen esimerkin vihapuhetta vastaan taistelemisessa. Esikuvallisena voidaan pitää myös aikaisemmin esittelemääni Helmarin-hyökkääjä Linda Sällströmin Instagram-päivitystä, jossa hän raportoi seurajoukkueensa ottelussa tapahtuneesta misogynisesta huutelusta ja peräänkuulutti asianmukaisia toimia vihapuhetta vastaan. Sällström sai paljon tukea Instagramissa, jossa häntä kiiteltiin rohkeudesta puuttua asiaan. Osa kommentoijista kuitenkin

Kuva 3. Kuvakaappauksia Anni Hartikaisen vihapuheen haltuun ottavista TikTok-videoista.

kyseenalaisti hänen näkemyksensä ja fyysisessä ympäristössä alkanut vihamielisen seksistinen käytös sai näin jatkoa hänen omassa sosiaalisen median profiilissaan, jossa Sällström edelleen vastasi joihinkin vähättelevistä kommenteista.

Linda Sällströmin Instagram-julkaisua voi pitää reaktiivisena vastauksena vihapuheeseen, minkä lisäksi vihapuheen vastustamisen strategioihin kuuluu myös proaktiivinen vastarepresentaation tuottaminen. Toisaalta naisjalkapalloon kytkeytyvän vihapuheen tarkastelun valossa kaikki Helmareidenkin omasta urheilu-urastaan ja elämästään sosiaaliseen mediaan tuottama sisältö voidaan nähdä yhdenvertaisuuden nimissä tuotetuksi realistiseksi ja laveaksi vastarepresentatioksi. (Kosonen & Nousiainen 2024, 36–37.)

Roolimallius – voimavara ja rasite

Sosiaalisesta mediasta on tullut urheilijoille työväline, joka heidän on otettava haltuun jollain tavalla – oli itsestään kertominen ja erilaisten sisältöjen tuottaminen heille luontevaa tai ei. Vähemmän tilaa valtamediassa saavien lajien edustajille some tarjoaa mahdollisuuden näkyvyyden lisäämiselle, mutta samalla jatkuva esillä olemisen vaade aiheuttaa urheilijoille monenlaisia paineita. Hiihtäjä Rebecca Ehrnrooth ja aitujuoksija **Lotta Harala** ovat korostaneet julkisuudessa sosiaalisen median hyviä puolia, mutta esimerkiksi seiväshyppääjä **Wilma Murto**, moukarinheitäjä **Krista Tervo**, uimari **Ida Hulkko** ja jalkapalloilija **Jenny Danielsson** ovat nostaneet esiin somen kautta vastaanottamansa negatiivisen, pääasiassa ulkonäköön kohdistuvan kommentoinnin (esim. Oivo 2024; Ruotsalainen 2024; Hytönen 2023; Kuisma 2023; Suvinen 2023; Vainio 2023).

Perinteisesti miehiseksi miellettyjä joukkuelajeja ammatikseen harjoittavat naisur-

heilijat toimivat usein roolimalleina, jotka todistavat urheilun tasa-arvoistumisen olevan mahdollista. Heidän toimintaansa kytkeytyy erityinen odotus esikuvallisuudesta, mikä vaikuttaa myös itseilmaisuun sosiaalisessa mediassa. Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää, mitä maajoukkue-tason suomalaiset naisjalkapalloilijat itse ajattelevat julkisesta asemastaan, johon liittyy myös sosiaalisen median kautta välittyvää verkkovihaa ja -häirintää.

Tutkimukseen osallistuneet Helmari-pelaajat suhtautuvat vakavasti asemaansa roolimalleina. He pitävät tärkeänä sitä, millaisen kuvan he antavat itsestään ammattiurheilijoina etenkin nuorille jalkapalloilijoille. Vaikka heidän julkista esillä oloaan sosiaalisessa mediassa ei ohjailla, kokevat he jonkinlaista painetta julkaista elämäänsä koskevia sisältöjä, mikä ei kaikille ole aina yhtä helppoa tai mielekäästä.

Roolimallius on naisten pelaamaa jalkapalloa eteenpäin vievä voima, mutta samalla myös monelta taholta omaksuttu narratiivi, joka pakottaa toimimaan tienraivaajana. Naisjalkapalloilijat eivät voi keskittyä vain pelaamiseen, vaan heillä on kannettavanaan aina myös vastuu lajin jättämisestä parempaan asemaan tulevia sukupolvia varten. Helmari-pelaajat lunastavat odotukset inspiraationaalisena työvoimana, mikä ei tarkoita sosiaalisen median valjastamista vain oman uran vaan koko naisjalkapallon edistämiseen.

Toisenlainen kamppailu käydäänkin someissa, jossa vastustajina ovat koko naissukupuolen miehislä urheilun kentältä ulos haluavat verkkovihaajat ja useimmiten ulkonäköön sukupuolittuneet kommenttinsa kohdistavat henkilökohtaiset häiritsijät. Virtuaalisten miehisyystekojen edessä ei auta edes somejulkaisemiseen liittyvän harkinnan kautta tapahtuva sopiva etäyttäminen, mutta verkkovihan vastustamiseksi Helmari-pelaajien keinorepertuaarista löytyy haltuunotto-

jen ja vastahyökkäysten lisäksi myös seksististen ja seksualisoivien lähestymisten sivuttaminen. Vastapainoa tuovat positiiviset kommentit, jotka muistuttavat esikuvina toimimisen tärkeydestä matkalla kohti tasa-arvoisempaa jalkapallokulttuuria.

Urheilu- ja verkkokulttuurien ongelma-kohtiin puuttuminen ei kuitenkaan saisi olla yksinomaan jalkapalloilijoiden itsensä harjoilla. Sekä roolimallisuuden korostaminen että feminististen strategioiden hyödyntäminen verkkohäirinnän vastustamisessa ovat suhteettoman yksilöllisiä keinoja. Kyse on rakenteellisesta ongelmasta, jolloin ratkaisujen hakemisen ja toimintatapojen muuttamisen tu-

lisi olla ensisijaisesti urheiluorganisaatioiden ja mediayhtiöiden vastuulla.

On kohtuutonta olettaa, että urheilijoilla olisi oman urheilu-uransa edistämisen ohella voimavaroja kohdata ympäröivät vaatimukset ja vastustus itsekseen. Asiaan on urheilumaailmassa jo herätty, mutta turvallisen toimintaympäristön luominen vaatii useiden osapuolien, kuten lajiliittojen, seurojen, urheilumedioiden, teknologiajättien ja urheiluyhteistyötä. Tulevaisuuden roolimallien soisi saavan keskittyä urheilu-uransa, tärkeinä pitämiensä asioiden edistämiseen ja oman elämänsä raottamiseen sosiaalisessa mediassa ilman pelkoa henkisen hyvinvointinsa horjumisesta.

Lähteet

Adriaanse, J. A. & Crosswhite, J. J. 2008. "David or Mia? The Influence of Gender on Adolescent Girls' Choice of Sport Role Models." *Women's Studies International Forum* 31 (5), 383–389. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2008.08.008>

Allison, R., Culvin, A., & Pope, S. 2024. They are doing it because they love it': US and English fan perceptions of women footballers as 'role models. *Sport in Society*, 1–20. <https://doi.org/10.1080/17430437.2024.2304230>

Burch, L. M., Fielding-Lloyd, B., & Hayday, E. J. 2023. 'Get back to the kitchen, cos u talk s*** on tv': gendered online abuse and trigger events in sport. *European Sport Management Quarterly*, 1–22. <https://doi.org/10.1080/16184742.2023.2227643>

Chahardovali, T. & McLeod, C. M. 2023. Manufacturing Dreams and Investing in Future Generations: Women Athletes' Inspirational Labor in the Marketing and Promotion of Their Sport. *Sociology of Sport Journal* 40 (3), 302–311. <https://doi.org/10.1123/ssj.2022-0092>

Cooky, C. & Antunovic, D. 2022. *Serving equality: Feminism, media, and women's sports*. Oxford, Oxon: Peter Lang Publishing.

Dunn, C. 2016. Elite footballers as role models: promoting young women's football participation. *Soccer & Society* 17 (6), 843–855. <https://doi.org/10.1080/14660970.2015.1100893>

Equals Episode 2: From the North. UEFA.tv. <https://www.uefa.tv/video/vod/423794/>, 8.3.2024.

Equals Episode 5: Real Models not Role Models. UEFA.tv. <https://www.uefa.tv/video/vod/423798/>, 8.3.2024.

Fenton, A., Ahmed, W., Hardey, M., Boardman, R. & Kavanagh, E. 2023. Women's football subculture of misogyny: the escalation to online gender-based violence. *European Sport Management Quarterly*, 1–23. <https://doi.org/10.1080/16184742.2023.2270566>

FIFPro 2024. Linda Sallstrom: "Misogynistic slurs and degrading language have we not come further than this?" 3.4.2024. <https://www.fifpro.org/en/supporting-players/safe-workingenvironments/linda-sallstrom-misogynistic-slurs-and-degrading-language-have-we-not-come-further-than-this>, 3.4.2024.

Guest, A. M. & Cox, S. 2009. Using Athletes as Role Models? Conceptual and Empirical Perspectives from a Sample of Elite Women Soccer Players. *International Journal of Sports Science & Coaching* 4 (4), 567–581. <https://doi.org/10.1260/17479540979029138>

Helmarit, Facebook-mainos 29.3.2024. <https://www.facebook.com/Helmarit/posts/pfbid0-KAtBRVpHcntzRK47T9N8qcncJKBhkq5ThVE5RFJ8m4JJtex7d365JfTq24HkBMtl>, 2.4.2024.

- Holopainen, P.** 2024. Konkarivalmentaja tietää, miksi Saga Vanninen on niin ainutlaatuinen tapaus – yksi peruste voi yllättää: ”Aikasyöppö”. *Yle Urheilu* 2.3.2024. <https://yle.fi/a/74-20077324>, 8.3.2024.
- Hytönen, A.** 2023. Pakko olla somessa. *Helsingin Sanomat* 27.4.2023. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000009545325.html>
- Jane, E. A.** 2016. Online misogyny and feminist digitalism. *Continuum* 30 (3), 284–297. <https://doi.org/10.1080/10304312.2016.1166560>
- Kaivosaaari, A.** 2017. ”Lempeä Lydia”- voimakas Björgen”: naisiihtäjien representoinnin muutokset *Urheilulehden* teksteissä vuosina 1905–2010. *Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto*. <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/53511>
- Kavanagh, E., Jones, I. & Sheppard-Marks, L.** 2016. Towards typologies of virtual maltreatment: Sport, digital cultures & dark leisure. *Leisure Studies* 35 (6), 783–796. <https://doi.org/10.1080/02614367.2016.1216581>
- Kavanagh, E. J., Litchfield, C. & Osborne, J.** 2023. Social media and athlete welfare. *International Journal of Sport Communication* 16 (3), 274–281. <https://doi.org/10.1123/ijsc.2023-0116>
- Kearns, C., Sinclair, G., Black, J., Doidge, M., Fletcher, T., Kilvington, D., Liston, K., Lynn, T. & Rosati, P.** 2023. A Scoping Review of Research on Online Hate and Sport. *Communication & Sport* 11 (2), 402–430. <https://doi.org/10.1177/21674795221132728>
- Korvenkari, M.** 2023. Urheilijoilta hälyttäviä kertomuksia vakavasta uupumisesta: ”Näen nykyisten urheilijoiden kohdalla riskin”. *Helsingin Sanomat* 14.8.2023., <https://www.hs.fi/urheilu/art2000009782415.html>, 8.3.2024.
- Kosonen, H. & Nousiainen, S. M.** 2024. Kehopositiivisuusaktivistien strategioita vihapuhetta vastaan: Huolenpitoa ja vastarepresentaatioita suomalaisessa Instagramissa. *Media & viestintä* 47 (1), 23–46. <https://doi.org/10.23983/mv.136894>
- Krieger, M. A., Santarossa, S., Bours, S. & Woodruff, S. J.** 2023. Men’s comments on elite women athletes: cultural narratives around gender and sport on Instagram. *Feminist Media Studies* 23 (4), 1627–1642. <https://doi.org/10.1080/14680777.2022.2041696>
- Kristiansen, E., Broch, T. B & Pedersen, P. M.** 2014. Negotiating Gender in Professional Soccer: An Analysis of Female Footballers in the United States. *Choregia* 10 (1), 5–27. <https://doi.org/10.4127/ch.2014.0084>
- Kuisma, J.** 2023. Krista Tervo puhuu moukarinheittäjien ulkonäköpaineista: ”Eivät nämä ole mitkään missikisat”. *Helsingin Sanomat* 5.6.2023. <https://www.hs.fi/urheilu/art2000009632259.html>, 8.3.2024.
- Leslie-Walker, A. & Mulvenna, C.** 2022. The Football Association’s Women’s Super League and Female Soccer Fans: Fan Engagement and the Importance of Supporter Clubs. *Soccer & Society* 23 (3), 314–327. <https://doi.org/10.1080/14660970.2022.2037218>
- Li, B., Scott, O. K. M., Naraine, M. L. & Ruihley, B. J.** 2021. Tell me a Story: Exploring Elite Female Athletes’ Self-Presentation via an Analysis of Instagram Stories. *Journal of Interactive Advertising* 2 (1), 108–120. <https://doi.org/10.1080/15252019.2020.1837038>
- McCarthy, B.** 2022. ”Who unlocked the kitchen?”: Online misogyny, YouTube comments and women’s professional street skateboarding. *International Review for the Sociology of Sport* 57 (3), 362–380. <https://doi.org/10.1177/10126902211021509>
- Meier, M.** 2015. The value of female sporting role models. *Sport in Society: Cultures, Commerce, Media, Politics* 18 (8), 968–982. <https://doi.org/10.1080/17430437.2014.997581>
- Midgley, C., DeBues-Stafford, G., Lockwood, P., & Thai, S.** 2021. She needs to see it to be it: The importance of same-gender athletic role models. *Sex Roles* 85 (3), 142–160.
- Moloney, M. E. & Love, T. P.** 2018. #TheFappening: Virtual manhood acts in (homo) social media. *Men and Masculinities* 21 (5), 603–623. <https://doi.org/10.1177/1097184X17696170>
- Montserrat M., Pla-Campas, G., Coromina, O. & Tejedor, S.** 2023. ”You are the best... but can you twerk?” How twitter users challenge the messaging around female professional footballers in the 2019 UEFA women’s champions league final in a postfeminist context. *Soccer & Society* 24 (8), 1125–1140. <https://doi.org/10.1080/14660970.2023.2211535>
- Oivo, M.** 2024. Somettava hiihtäjä vai hiihtävä sometahti? *Yle Urheilu* 14.1.2024. <https://yle.fi/a/74-20068706>, 8.3.2024.

- Paloniemi, A.** 2023. Mistä suomalaisurheilijoiden synkät avautumiset kertovat? Kokenut kisapappi ei yllättynyt – nosti esille karun faktan some-elämästä. *Yle Urheilu* 21.7.2023. <https://yle.fi/a/74-20042027>, 8.3.2024.
- Petty, K. & Pope, S.** 2019. A New Age for Media Coverage of Women's Sport? An Analysis of English Media Coverage of the 2015 FIFA Women's World Cup. *Sociology* 53 (3), 486–502. <https://doi.org/10.1177/0038038518797505>
- Phipps, C.** 2023. "You belong in the kitchen": social media, virtual manhood acts, and women strength sport athletes' experiences of gender-based violence online. *Feminist Media Studies* 23 (8), 4221–4237. <https://doi.org/10.1080/14680777.2022.2158898>
- Pocock, M. & Skey, M.** 2024. 'You Feel a Need to Inspire and Be Active on These Sites Otherwise...- People Won't Remember Your Name': Elite Female Athletes and the Need to Maintain 'Appropriate Distance' in Navigating Online Gendered Space. *New Media & Society* 26 (2) 961–977. <https://doi.org/10.1177/146144482110693>
- Ronkainen, N. J., Ryba, T. V., & Selänne, H.** 2019. "She is where I'd want to be in my career": Youth athletes' role models and their implications for career and identity construction. *Psychology of Sport and Exercise* 45, <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2019.101562>
- Ruotsalainen, M.** 2023. Jenny Danielsson sai tapouhkauksen, Ilona Pihlaja ajatteli kuolemaa – osataanko urheilussa hoitaa psyykkisiä vammoja? *Yle* 13.4.2024. <https://yle.fi/a/74-20082989>
- Stroud, S. R., & Cox, W.** 2018. The varieties of feminist counterspeech in the misogynistic online world. Teoksessa T. Everbach & J. R. Vickery (toim.) *Mediating misogyny. Gender, Technology, and Harassment*. Cham: Palgrave Macmillan, 293–310.
- Subway Kansallinen Liiga.** Facebook-sivu 19.3.2024. <https://www.facebook.com/photo?fbid=964980432300535&set=a.501966751935241,2.4.2024>.
- Sundén, J. & Paasonen, S.** 2020. *Who's laughing now? Feminist tactics in social media*. Cambridge (MA): The MIT Press.
- Suvinen, T.** 2023. Ida Hulkko julkaisi hiihtovideon uima-asussa – naisten viha sai surulliseksi. *Helsingin Sanomat* 22.4.2023. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000009535834.html>, 8.3.2024.
- Toffoletti, K. & Thorpe, H.** 2018. Female athletes' self-representation on social media: A feminist analysis of neoliberal marketing strategies in "economies of visibility". *Feminism & Psychology* 28 (1), 11–31.
- Turtiainen, R.** 2024. Arvokisat pohjoismaalaisten jalkapalloilijoiden some-vaikuttamisen näyttämönä. Lähikuva – audiovisuaalisen kulttuurin tie-teellinen julkaisu, 36 (3–4), 68–86. <https://doi.org/10.23994/lk.142494>
- Turtiainen, R.** 2021. 'Dare to Shine': Megan Rapinoe as the Rebellious Star of the FIFA Women's World Cup 2019. Teoksessa: K. Dashper (toim.) *Sport, Gender and Mega-Events*. Bingley: Emerald Group Publishing Limited, 133–148.
- Turtiainen, R.** 2020. Naisten jalkapallon MM-kisat mediaurheilun tasa-arvon suunnannäyttäjinä. *Liikunta & Tiede* 57 (2), 38–41. <https://read.epaper.fi/5663/ifER2tW0>, 8.3.2024.
- Turtiainen, R.** 2016. Naisjoukkueurheilijat sosiaalisessa mediassa – sukupuolen, etnisyyden ja seksuaalisuuden esityksiä haastamassa. Teoksessa: P. Berg & M. Kokkonen (toim.) *Urheilun takapuoli: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus liikunnassa ja urheilussa*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 111–137.
- Vaahensalo, E.** 2022. "Uuniin siitää" – Väkivaltainen ja toiseuttava verkkokeskustelu Ylilaudalla. *Lähiokuva* 35(3), 29–44. <https://doi.org/10.23994/lk.121893>
- Vainio, A.** 2023. Paljaana ja esillä. *Helsingin Sanomat* 22.6.2023. <https://www.hs.fi/urheilu/art2000009655923.html>, 8.3.2024.
- Wicker, P. & Frick, B.** 2016. The inspirational effect of sporting achievements and potential role models in football: a gender-specific analysis. *Managing Sport and Leisure* 21 (5), 265–282. <https://doi.org/10.1080/23750472.2016.1265461>
- WIDSC,** Women in a Digitized Sports Culture -tutkimusverkoston paneelikeskustelu (osallistujat: Nooralotta Neziri, Hannu Ruohomaa, Pinja Akkanen ja Johanna Ruohonen, pj. Riikka Turtiainen). 2022. *Women athletes: Practicing and performing with digital technologies -seminaari*. Porin yliopistokeskus, 8.12.2022